הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות יד.

מתני' כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו חייבין בבכורה ומתנות ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ פטור ואין עושין תמורה ואם מתו יפדו יחוץ מן הבכור ומן המעשר וכל שקדם הקדשן את מומן או מום עובר להקדשן ולאחר מכאן נולד להן מום קבוע (להקדשן) ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות ואינן יוצאין לחולין ליגזז וליעבד ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ חייב ועושין תמורה ואם מתו יקברו: **גמ'** טעמא דנפדו הא לא נפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות קסבר קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות: ויוצאין לחולין וכו': טעמא דנפדו הא לא נפדו אסירי בגיזה ועבודה מסייע ליה לרבי אליעזר דאמר דקדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה אמרי לא קדושת דמים למזבח הוא דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח גזרו בהו רבנן אבל קדשי בדק הבית לא: ולדן וחלבן מותר כו': היכי דמי אילימא דאיעבר ואתיליד לאחר פדיונן פשיטא חולין נינהו אלא דאיעבר לפני פדיונן ואתיליד לאחר פדיונן הא לפני פדיונן אסירי נפדין

מתני' כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן. שהיה להם מום קבוע והקדישן להמכר ולהביא מדמיהם קרבן למזבח: **חייבין בבכורה.** לאחר פדיונן אם ילדו: **ובמתנות.** זרוע לחיים וקיבה כחולין גמורין: **ויוצאין לחולין.** כפדיונן לגמרי ליגזז וליעבד כחולין גרידי משום דמעיקרא לא חיילא עלייהו קדושה חמורה: **והשוחטן בחוץ פטור.** אפי' קודם פדיון לאפי' הוי מומן קל כגון דוקין שכעין לבנני קדשים מיחייב השוחטן בחוץ הכא פטור משום דלא חלה עליהן ממילה קדושה כל כך: **ואין עושין תמורה.** מפרש בגמ' (ע"ב): **ואם מתו.** קודם פדיונן יפדו להאכילן לכהנים דאין קדושתן חמורה ומו קמ"ל דגרעי משאר קדשים שאין נפדין אלא אין שיוכלו לעמוד בפני הכהן בשעת הערכתן דכתיב (ויקרא כז) והעמיד (הכהן) את הבהמה וגו' והדל והערין (אותה) הכהן וגו': **חוץ מן הבכור ומן המעשר.** שאפילו במומן חלה עליהן קדושה חמורה דבכור דתם מקדשו ומעשר כתיב (שם) לא יבקר בין טוב לרע דמשמע בין תם בין בעל מום קדום טוב תם רע בעל מום: **מום עובר.** כגון דליתיה דמי וחלה עליהן קדושה: **פטור מן הבכורה.** מפרש בגמרא (טו.): **ואין יוצאין כו'.** שאפי' לאחר פדיונן אסורין (בהגהה) בגיזה ועבודה כדמפרש בגמרא (שם): **ולדן וחלבן אסור כו'.** מפרש בגמרא (טו.) כשנתעברו קודם פדיונן וילדו לאחר פדיונן: **והשוחטן בחוץ.** קודם פדיונן: **חייב.** כלת. ובגמרא (טו.) מפרש בדוקין שבעין דלאוין הן לפנים ואליבא דרבי עקיבא דאמר אם עלו לא ירדו אבל בשאר מומין לא דאמרינן (דף פב.): הלאו נלאהל מועד חייבין עליו אי לא לא: **יקברו.** ואין נפדין דבעי העמדה והערכה: **גמ' טעמא דנפדין.** אריש קאי: **קדושם דמים.** פטורה מן הבכורה בקדושת הגוף דמפרש לקמן (טו.) מקראי דפטורה מבכורה וממתנות: **קדשי בדק הבית כו'.** והני בקדשי בדק הבית דמו דהם עצמן לא הוקדשו מחמלה אלא לדמיהן: **לא.** תסייעיה ממתניתין דקדושת דמים למזבח הוא דהוקדשו לשם כן שיהיו הדמים קריבין למזבח והתם הוא דאסור בגיזה ועבודה משום דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח: **הא.** ולדות שנולדו לפני פדיונן אסורין בהגאה בלא פדייה ומיקרב לא קרבי דמכח קדושה דמייה אתו דאמם לא הוקדשה למזבח: נפדין

ואתא כרים לקים סברא לי שמע מינה דרב אשי גופיה כשהיה אומר מתחלה משיכה אינו קונה לאו משום דסבר לה כרים לקים דלעולם כרבי יוחנן סברא ליה לפיכך כי הקשה לו מהכא דבן נח לא רלה להקשות מהכא דדבר תורה משות קונות [ד] דלעולם לעמיתך ולעובד כוכבים בכסף ולענין אוגאה אתא לעמיתך כמאן דאמר גזל הכנעני אסור דלמאן דאמר גזל הכנעני מותר לא איצטריך כדאמרינן לעיל ואף על גב דאמרינן בהזהב (ב"מ דף מח.) קרא ומתני' מסייע לרים לקים הייט לאתורה אבל אפשר לנטיי לקרא שפיר אליבא דרבי יוחנן ומתני' דנתנה לבנן מעל הוה מוקמי ליה ר' יוחנן בבנן עובד כוכבים והכא דנתנה לספר ישראל ולכך מעל אע"ג דלא משך דמעות קונות וא"ת ומאי סייעתא לרים לקים הא מיהו מוקי הך דנתנה לספר בספר עובד כוכבים הכי נמי מצי לאוקומי ההיא דבבן בעובד כוכבים ואו"ת משום דבבן משמע טפי לאיירי בישראל דומיא דנתנה לחבירו דקתני הוא מעל וחבירו לא מעל משמע חבירו ישראל דבר מעילה הוא ודוקא בבן דלא מחסרא משיכה כדמסיים בהכא משנה לפי שאומר לו הרי מרחק לפניך הכנס וחמוך אבל ספר דומיא דבבן דהייטו ספר ישראל לא מעל עד דמשיך ולא אמר רבא קרא ומתני' מסייע ליה לרים לקים לפי שיסבור כמותו תדע דרבא גופיה הוא דפסק כר' יוחנן לגבי רים לקים בכל דוכתא בר מתלת וכי תימא שאני הכא דתניא כוותיה והא התם תניא חדא מילתא לרים לקים דתניא כוותיה ואי אפשר לומר דהנהו תלתא גרסינהו בהדי הדדי ואכתי איכא טובא דנפרק בהמה המקנה (חולין עז.) גבי גידין שסופן להקשות משמע דדוקא קאמר רבא [ה]מי תלת ותו לא והא דפליגי ר' יוחנן ורים לקים פ"ק דסנהדרין (דף טו.) גבי כל הקודם להורגו זכה ותניא כדרים לקים דהתם אליבא דרבי אליעזר פליגי והלכה כרבנן ופ"ק דמסכת ע"ז (דף ו:) גבי נשא ונתן דתניא בברייתא כרים לקים ור' יוחנן סבר כתנא דמתני' גבי הא דתנן לפני חגיהם של עובדי כוכבים אסור לאמריהן מותר ומפרש נשא ונתן אינה ביניהם ומיהו יש לדחות דלאיי דרבא כיון דרים לקים לאו משמיה דנפשיה אמר אלא משום ר' אושעיא כדאמר לעיל אמר רים לקים משום רבי אושעיא ישראל שנתן מעות לעובד כוכבים בבהמה בדיניהן ומפרש בדיניהן שפסקה להן תורה מיד עמיתך במשיכה הא לעובד כוכבים בכסף כי האי גוונא לא איירי רבא לפסוק כר' יוחנן לגבי רים לקים כדבר שהיא רים לקים אומר בשם רבותיו כדמפרש פ"ב דחולין (דף כט:) בההיא דאין שחיטה אלא לנשמה ופליג עליה ר' יוחנן ורבא גופיה סבר כרים לקים בפרק תמיד נשחט (פסחים סג.) ובפרק שני דזבחים (דף ג.) ומיהו אשכחן אמר רבא אמר רב הונא מכור לי בארלי קנה כו' ומפרש הש"ס דסבר כר' יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות וגרלה דהכא גרם ולא רבא דרבא לא ליה רב הונא מעולם דלפ רב יהודה לא ראמר[ו] כדאמרינן בקדושין (דף עב:) יום שמת רב יהודה עולד רבא וכשמת רב יהודה כבר נפטר רב הונא מדאמר במ"ק (דף ח.) גברא רבא כרב יהודה [ז]ליכא דלשרי לך ורב הונא גדול הי אפילו משמואל רבו של רב יהודה מדאמר ברים גיטין (דף ה.) בעא מיניה שמואל מרב הונא שנים שהביאו גט ועוד יש לדקדק דהלכתא כר' יוחנן דמעות קונות דבר תורה מדאמר וכן אמר רב נתנן דבר תורה מעות קונות [ח]ופסק ליי כמתני' וקי"ל כוותיה בדיני והא דאמר פ"ק דקידושין (דף יד:) גבי עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים [ט]עובד כוכבים דבל קניינו בכסף בע"ע קאמר ולא בכל דבר דלר' יוחנן הוי במשיכה והא דאמרת הש"ס בפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף סג.) בזונה עובדת כוכבים דלא מחסרא משיכה דהיא שיעוייא כר"ל ולא כר' יוחנן ומידך שיעוייא דמשני התם בזונה ישראלית וכגון דקאי בחציריה ניחא ליה כר' יוחנן אבל מעיקרא ניחא ליה לאוקומי אפילו לא קאי בחציריה מ"מ רב נחמן בר יצחק דקאמר להכיא שעוייא דסבירא ליה כר"ל ולא כמו שכתוב בספרים רב חסדא דרב חסדא הוא דאמר פרק הזהב (ב"מ דף מז:) כדרך שתיקנו משיכה כשומרין[ט] כך תקנו משיכה בלקוחות אלמא כר' יוחנן סבירא ליה דמשיכה תקנה דרבנן היא ומיהו יש לדחות דאפ"ה כר' יוחנן ס"ל [ט]אפשר דהתם דלעובד כוכבים בכסף ולעמיתך ירדום לענין אוגאה כמאן דאמר גזל הכנעני אסור כדפרישית לעיל: [ט]**ורישא** הבי קאמר אם לא נתן מעות כו'. פירוש וגם אם לא משך יחזור: **והני** מילי ישראל מישראל כו'. תימה [ט]דדומיא דרישא ישראל מעובד כוכבים שמפסיד הכל כגון שמפסיד דמי עבודת כוכבים מי איכא ישראל מישראל משום מחוסרי אמנה וי"ל דהכי קאמר דישראל מעובד כוכבים אי הוה בהו משום מחוסרי אמנה הוה דומה [ט]דמי עבודת כוכבים ביד ישראל אע"פ שהוא מקח טעות היה צריך לקיים המקח שלא יהא כו משום מחוסרי אמנה[ט]: **כל** הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן. לאו בקדשי בדק הבית איירי אלא בהקדישן למזבח לדמיהן דאין חילוק בין רישא לסיפא אלא שזה קדם הקדשו למומו וזה קדם מומו להקדשו ואע"פ שעובר כשהקדיש בעל מום למזבח דלאמרינן פ"ק דתמורה (דף ו:) מכל מקום אשמעינן דינו והתם מפרש מאי שנא מדקאמר בעלמא ומשני [ט]בריש מילתא טפי שביק תמים ומקדשין בעלי מומין: **קדושת** דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות. פי' הקונטרס קדושת דמים פוטרת מן הבכורה בקדושת הגוף כדמפרש לקמן מקראי דפוטרת מן הבכורה ומן המתנות וקשה לפי' דהתם פטורינן בספולי המוקדשין אע"פ דנפדו מדאיתקש לבני ואיל והכא דוקא בלא נפדו אלא היינו טעמא בקדושת דמים משום דכתיב (במדבר ג) גבי בכור ישראל ובמתנות כתיב (דברים יח) מאת העם: הקדשים

מסורת הש"ס

א) חולין קז. תמורה י: לג:. ב) חולין סט. ג) [עשות וכן במשנה שבמשניות ליתא גם בחולין קז. לשון]. ד) [תמורה לח:]. ה) [לקמן כה. חולין קלה.]. ו) ל"ל אלעזר. ז) ל"ק מ"ו. ח) ל"ל לסי. ט) [ועי' שוש' מעמות לו. ד"ה אמר רבנן]. י) ליתא בכל ל"ק. כ) [ל"ל מ) [וכ"מ שם ר"ח בתוס'רן]. נ) [אפשר דדרים לעמיתך ולעובד כוכבים בכסף ולעמיתך ל"ק]. ס) שיך לדף יג:. ע) [ימיות דישראל ל"ק]. פ) [לדמי ל"ק]. צ) ע"ב שיך לעיל. ק) [ל"ל בדא מילתא טפי שביק תמים ומקדש בעלי מומין הגה"ה].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והשוחטן כתוך כו' בתמצת דבחוים דף קיט:

רבינו גרשום

ונפדו חייבים בבכורה ומתנות. הזרוע והלחיים והקיבה דכיון דמום קדם להקדש ונפדו כחולין דמו: ויוצאין לחולין לחיגזו וליעבד. אע"ג דשאר פסולי המוקדשין אסירי בגיזה ועבודה כיון דמומו קדם להקדש מותרין: וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן. להכי [מתתר] הנאתו לאחר פדיונן דאע"ג דאיעבר לפני פדיונן כיון דילוד לאחר פדיונן מותר בלא פדייה: והשוחטן בחוץ. חרץ לעזרה: ואין עושין תמורה. אפי' קודם פדיונן: חוץ מן הבכור ומן המעשר. דאע"ג (דקבע דם) [נ"ל דקדם] מום קבוע להקדישן: ונפדו. מ"מ דינן כקדשין ופטורין מן הבכורה והמתנות משום דקדושתן באה מאליה והוו קדושת הגוף. יאי אמרת בכור הראוי יוכל לקדם מום להקדישו והלא קדושתו מרחם בגוי שהומם במעי אמו קדם שיקדשו יציאת הרחם: קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות. דכיון דקדם מום קבוע להקדשן הבוא הקדש לא הוי אלא קדושת דמים שימכרו ויביא בדמיהן קדשים. ואפי' הכי אי לא מפרו פטורין מן הבכורה ומן המתנות: קדשי בדק הבית. קדושת דמים ניתנו שימכרו לצורך תיקון בדק הבית: אסירי בגיזה ועבודה. קודם פדיונן: אמרי לא. מיהא לא מסייעא ליה לר' אליעזר דהיינו טעמא דתנא דמתני' דאסר להו בגיזה ועבודה כי לא ניפדו משום דהני שהקדשו הוא שימכרו ויביאו מדמיהן קדשים המיוחדין למזבח ואי שרית להו בגיזה ועבודה אתי לאחלופי למישרי בקדושת המזבח. קדשי בדק הבית דלא הוו קדושת דמים למזבח דליכא לאיחלופי: כהו לא גזרו בהו רבנן דליתהו אסירי בגיזה ועבודה ומיהא לא מסייעא ליה: הא לפני. דאיעבר ואתיליד קודם פדיונן אסירי אותן וולדות בלא פדיון:

עין משפט נר מצוה

יג) א מרי פ"ה מהלכות מעילה הלכה ח: ב מרי פ"ט מהלכות מעילה הלכה כ: ג מרי פ"ח מהלכות מעילה הלכה ט: ד [מרי פ"ח מהלכות מעילה הלכה יח]. ה מרי פ"ח מהלכות מתנות עניים הלכה יא: ו מרי פ"ח מהלכות מעילה הלכה יח: ז מרי פ"ח מהלכות מעילה הלכה ט: ח מרי פ"ה מהלכות מעילה הלכה ח: ט [מרי פ"ח מהל' איסורי המזבח הלכה יא]. י [מרי פ"ג מהל' תמורה הל' ד]: יא כ מרי פ"ח מהלכות מעילה הלכה ה:

מוסף רש"י

כל הקדשים שקדם מום קבוע כו'. דאם פירום מל מעשה זו נחלין קל ע"ח נמלוכה. קדושת דמים מדחה מן הבכורה. אלמן קדישה אלה על קדושה: [ועי' לקמן ג.]

שיטה מקובצת

(ו) ואם מתו יפדו. דכיון דאין בהם אלא קדושת דמים שבתו פדיון אותם להאכילן לכלבים וקשה לי״ר. מהא דאמרינן בפ׳ כל שעה האיכל חפץ של הקדש בשוגג מעל ר״א לא מעל ומפרש התם דפליגי באם פדיון את הקדשים להאכילן לכלבים אלמא אפי׳ בקדושת דמים איכא ביד התם אין פדיון הקדש להאכילן לכלבים ואומרים דס״ל לר״ע דמראריתא פדיון הקדשים להאכילן לכלבים בדקתני הכא אם מתו יפדו אבל בדרבני איכא פלוגתא דאיבא מ״ד אין פדיון אנפי׳ שיש בהם קדושת דמים: (ז) והשוחטן בחוץ. חייב כ״ה. וא״ת אמאי חייב משום שוחט קדשים בחוץ הא קרבן ביה דאוי לשחט אחל מועד וליכא דאי״ר דמיירי בדוקי שבעיי דאליבא דר״ע. תוס׳ חיצוניות: (ח) קדשי בדק הבית אסירי בגיזה ועבודה. וא״ת פשיטא כיון דקדושין הן ר״ל שאפי׳ קנה הגיזה והעבודה מן הקדש ונזר שמעתי מפר״ש דמיירי ליה בה שוה ביעוה ואי״ איסור הנאה בהכרש פתוח משיה פרוטה. תוס׳ חיצוניות: (ט) דבר תורה מעות קונות דלעולם יכר דרב אשי ליה שפיר דר״ל מעות קונות ושבר דלעמיתך ולעובד כוכבים בכסף ולעמיתך דרישא לענין אוגאה כדקאמר לעיל. הראיש ז״ל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com